

BIBEL

Svenska Bibelsällskapets tidning
3+4/2012

Lettlands nya bibel utmanar

Sid 8

Åsa Larsson utsedd till
årets bibelpristagare.

Sid **4**

Tomas Tranströmer gav
Psaltaren rytmisk koncen-
tration.

Sid **8**

Bibelbehoven är stora och
det går att hjälpa till!

Sid **16**

Generöst firande av biskop
emeritus Erik Aurelius.

Sid **18**

Dubbelnummer av tidningen

Tidningen Bibel kommer ut med fyra nummer per år, men den här gången har höstens två tidningar slagits ihop till en tjockare tidning. Vi hoppas att den ska vara till glädje och att den kommer till användning på olika sätt. Det går att beställa extra tidningar om du till exempel vill ha en bunt till Bibelns dag den 20 januari. Du får betala för frakten. Välkommen att höra av dig till Lotta Ring, e-post: lotta@bibeln.se eller telefon: 018-18 63 36.

**3
+
4**

Gratis guide för bibelläsning

Bibelsällskapet ger varje år ut en bibelläsplan, *Bibelläsning & Bön*. 2013 års bibelläsplan hämtar texterna från kyrkoårets teman. Vi gör ett utskick i mitten av december till medlemmar och givare. Övriga kan beställa *Bibelläsning & Bön* via nätet på www.bibelbutiken.se eller ringa 018-18 63 30. Beställningsnummer för produkten är 1061.

Följ med till det heliga landet!

Bibelsällskapet arrangerar en gruppresa till Tiberias, Betlehem och Jerusalem 29 sept – 6 okt 2013. Välkommen att följa med på ett lärorikt äventyr!

Ta ett kliv tillbaka i tiden och vandra i Jesu fotspår. Ta in dofter och miljöer. Upplev bibelhändelserna med dramatiseringar på plats. Läs Bibeln på kullarna i Galileen. Känn trängseln i basarerna längs via Dolorosa i Jerusalem.

Res också med i nutid och möt dagens invånare, med deras liv och utmaningar, och se hur Bibelns ord är levande i dag. Vi kommer att ta del av många gripande människöden.

Fira Jesu liv, död och uppståndelse i andakter, mässor och pilgrimsvandringar.

Med på resan är Bibelsällskapets generalsekreterare, guiderna Irene Kärrbrant och Urban Lennartsson och Jonas Magnusson från Bibeläventyret.

Direktflyg från och till Stockholm, 29 sept – 6 okt 2013. Svensk guide och tolkning till svenska när så behövs. Vi reser runt i luftkonditionerad buss.

Boende: 3 nätter norr om Tiberias på Kibbutz Nof Ginosar, 2 nätter i Betlehem, Mount David, och 2 nätter i Jerusalem på Jerusalem Tower.

Anmäl ditt intresse via e-post till urban@bibeln.se, eller via brev till:

Bibelsällskapet
Box 1235
751 42 UPPSALA

Du får folder och prisuppgifter i retur.

Apropå Bibeläventyrets svettigt fullspäckade temaresa till Grekland ...

Original Anders Parsan

Foto Olof Brandt

**Svenska
Bibelsällskapet**

arbetar för att Bibeln ska över-
sättas, spridas och användas.
Vi är en del av världens största
bibelrörelse som heter United
Bible Societies, UBS. Via UBS
arbetar vi tillsammans med 146
andra bibelsällskap för att göra
världens mest lästa bok ännu
mer känd och tillgänglig.

Kontakt

Besöksadress
Bangårdsgatan 4 A, Uppsala

Postadress
Box 1235, 751 42 Uppsala

Tfn 018-18 63 30
Fax 018-18 63 31

E-post info@bibeln.se

Org nr 802000-3292

Webbplatser

www.bibelsallskapet.se
www.bibelbutikens.se
www.bibeln.se

Ge en gåva

Välkommen att ge en gåva till
Bibelsällskapets arbete! Använd
något av kontonumren nedan.

Pg 90 06 26-3
Bg 900-6263

Tidningen BIBEL

ges ut av Svenska Bibelsällskapet

Ansvarig utgivare
Krister Andersson
E-post krister@bibeln.se

Redaktör/layoutare
Lotta Ring
E-post lotta@bibeln.se

ISSN 1403

Omslagsbild

Lettiska biblar uppdukade för
lanseringsfestligheter i Riga
Foto Dag Smemo

Tryckeri, Lenanders Grafiska, Kalmar 2012

Står det krav, läs kraft

Apropå bibelläsning, det är märk-
ligt vad en enda liten bokstav
kan betyda, särskilt om den
saknas ... Min farmors far hette Alfred
Björkman, bodde i södra Dalarna och
var skraddare. Han var född 1873 och
min farmor föddes 1900.

Min far föddes som farmors andra
barn 1921. Farmor blev gravid första
gången när hon var 17, och fram till 39
års ålder födde hon åtta barn.

Om farmors far Alfred var from vet jag
inte, men efter honom jag har fått ärva
en liten aftonsångspostilla. Postillan är
utgiven 1837 av komministern i Sträng-
näs stift, Anders Kriholm (1793–1868).

Kanske läste skraddaren Björkman
då och då i postillan. Jag hoppas att han
upptäckte sidan för rättelser längst bak
i den fina boken. Kor-
rekturläsningen gjor-
des efter första trycket,
och i stället för att på
nytt bryta texten när
korrfelen upptäcktes
sattes en extra sida in för rättelser. Af-
tonsångspredikan för Annandag pingst,
hämtad från Apostlagärningarna kapitel
2, lyder: "Sedan apostlarne, enligt Jesu
löfte, blifwit delaktige af Andans utom-
ordentliga gåfwor, uppträdde de med
frimodighet och kraf." På rättelsesidan
finns en justering: "s. 286, rad tre; Står:
kraf. Läs: kraft."

Tänk att ett uteblivet *t* i gammal-
svenskan kan innebära skillnaden mel-
lan lag och evangelium!

Om Bibeln bara bestod av Gamla tes-
tamentet med lagens stränga krav skulle
vi alla digna under bördan. Det tyckte

Farmors far Alfred Björkman.

även Paulus när han skrev Romarbrevets
sjunde kapitel. Men han får kraft att
fortsätta sin utläggning i kapitel åtta då
allt vänder och kraven blir kraft genom
det Gud gjorde genom Jesus Kristus.

Ordet blev människa och
erbjuder liv och övernog
utan lagens krav.

Nutida undersökningar
visar att många tycker att
kyrkornas främsta känne-

tecken är krav. Lära och liv hänger inte
ihop. Budskapet urholkas av budbärar-
nas brister och trovärdigheten blir låg.
Nåden skymms av kraven.

Inte bara skraddaren Björkman utan
vi alla behöver nog upptäcka justeringen
som leder till ett befriat liv: Står det krav,
läs kraft!

Krister Andersson
Generalsekreterare

*Författaren
Åsa Larsson utsedd
till årets pristagare!*

Foto Orlando G. Boston

BIBELPRISET 2012

Svenska Bibelsällskapets Bibelpris 2012 går till författaren Åsa Larsson. Bibelprisets jury, bestående av Maria Hammarström, Mikael Winnige och Christer Åsberg, motiverar valet av pristagare som följer: *”Åsa Larsson placerar på ett naturligt sätt bibliska motiv och citat i sekulär deckargenre och speglar miljöer där Bibeln utgör en självklar grund för människors associationer.”*

Bibelpriset instiftades 2004 med anledning av den världsvida bibelsällskapsrörelsens 200-årsjubileum. Priset utdelas årligen till en person ”verksam inom kultur, forskning, samhällsdebatt eller andaktsliv, som i sin gärning bidragit

till att göra Bibeln känd och använd”. Tidigare pristagare är Kerstin Ekman (2004), Anders Piltz (2005), Ylva Eggehorn (2006), Christer Åsberg (2007), Mikael Hansson (2008), Sven-David Sandström (2010) och Michel Östlund (2011).

Konst och skaparvистelse

Priset består av ett originalkonstverk med anknytning till någon bibeltext samt en Jubileumsbibel med Rembrandt-illustrationer. Pristagaren får också ett stipendium i form av en veckas hjälpension vid Sigtunastiftelsen. Stipendiet är avsett för skapande verksamhet med anknytning till Bibeln. Därtill får

pristagaren äran att utdela ett likadant konstnär- eller författarstipendium till en förtjänt person – företrädesvis inom det egna skräet. De båda stipendierna utdelas och finansieras i samverkan mellan Sigtunastiftelsen och Bibelsällskapet.

Åsa Larsson tar emot priset torsdagen den 17 januari kl 18.30. Prisutdelningen sker i samband med en kulturafton på Stadsbiblioteket i Uppsala (Kerstin Ekmansalen), då ett offentligt samtal med Åsa Larsson utgör själva programmet. Samtalet kommer bland annat beröra den bibelansvändning som förekommer i Åsa Larssons deckare. Det blir därmed också ett samtal om de norrländska miljöer som Åsa Larsson beskriver.

Catharina berättar i toner

Varje bibelpristagare får i uppdrag att i sin tur utse en egen stipendiat som får en "skaparvistelse" på Sigtunastiftelsen. I samband med att Sven-David Sandström erhöll bibelpriset 2010 utsåg han kompositören Catharina Palmér.

Catharina är en av våra mest anlitade kompositörer i dag. Hon är utbildad vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm (diplomexamen 1998) och doktorerade sedan i komposition vid Indiana University, USA (2005). Nyligen har ett verk för gitarr och sopran uruppförts, som bygger på en dikt av Edgar Allan Poe, *Through Darkened Glasses* (ur *Dreamland*).

För tillfället jobbar Catharina med ett soloverk för orgel i fem satser. Som underliggande inspiration finns fem poetiska texter om änglar.

Den andra satsen handlar om mörka änglar (Karin Boye). För den tredje satsen, *Don't be Afraid*, hämtar Catharina inspiration från herdarnas änglasyn (Luk 2). Den korta satsen får en klangvärld som ska gestalta uppenbarelse och

ljus. På frågan hur Bibeln kan användas som inspiration för komponerandet, lyfter Catharina fram tre principiellt olika möjligheter: (1) Bibelns poetiska texter, särskilt Höga visan och Psaltaren, är tacksamma att tonsätta; (2) Bibelns dramatiska berättelser är utmärkta för musikdramatik, till exempel opera; (3) Ett budskap med förankring i Bibeln kan

Kompositören Catharina Palmér.

ge tyngd och högtidlighet, eventuellt som kontrast till moderna texter. Catharina berättar att det finns flera sätt att skriva musik på än att "bara" tonsätta poesi. För det första kan texterna utgöra den underliggande inspirationen. Ett enstaka ord, en fras eller en metafor kan utgöra grunden för kompositionen (exempelvis *Don't be Afraid*). För det andra kan ord och uttryck ur texterna bilda en textmosaik.

I ett av sina viktigaste verk, *Like Endless Chains of Gold*, använder hon sig av grupperade metaforer för skönhet hämtade från Höga visan, såsom

"Mountains of Spice", Höga visan 4:6 (jfr 1:12–13; 3:6; 4:10–14). För det tredje kan olika texter få kommentera varandra. I *A Prayer* får den moderna människans desperata rop på hjälp, uttryckt av kören på engelska, klinga mot en biblisk och liturgisk fond av solisternas sjungna *Kyrie eleison* (Herre, förbarma dig).

Kör och stråkar

Jag frågade Catharina vad stipendietiden på Sigtunastiftelsen gett henne. Hon svarade att hon gjort en textinventering och reflekterat över ramarna kring ett verk för kör och stråkar i tre satser.

Catharina fick idén mot bakgrund av Svenska kyrkans reklam i tunnelbanan om ljuset som lyser i mörkret. Den första satsen hämtar därför sin inspiration från Joh 1:4–5. Den andra satsen kommer att bygga på Upp 22:1 om "en flod med livets vatten, klar som kristall". Denna sats präglas också av rekviet *Lux aeterna* (det eviga ljuset) Den tredje satsen tar sin utgångspunkt i 2 Sam 22:29 – "Du är min lampa, Herre". Det är med förväntan jag ser fram emot att få höra detta verk så småningom.

Mikael Winninge

Nordiska vänner

Svenska Bibelsällskapet har sin mot-svarighet i de nordiska grannländerna. Norge, Danmark och Finland har aktiva bibelsällskap medan Islands är vilande, men med en styrelse som bevakar bibelfrågorna. Bibelsällskapen har glädje och nytta av varandra och delar erfarenheter. Ibland samarbetar man, till exempel kring översättning till samiska.

Det Danske Bibelselskab fungerar även som bibelsällskap för Grönland och Färöarna, även om Färöarna är på gång att bilda ett lokalt bibelsällskap.

Danska Bibelsällskapet vill ha en värld där Bibeln är tillgänglig för alla på

ett språk som de kan förstå, till ett pris som de kan betala och i den form och det format som passar behoven. Missionen är att göra Bibeln närvarande."

Liksom för övriga bibelsällskap finansieras verksamheten av gåvor och eventuella försäljningsintäkter. De bidrar med gåvor till den internationella bibelverksamheten via United Bible Societies vilket även Sverige, Norge och Finland gör.

Den senaste översättningen av hela Bibeln (GT och NT) till danska publicerades 1992, men 2007 publicerades en översättning av NT med en mer modern danska, nästan i form av en roman.

Finska Bibelsällskapet heter just så, men även Suomen Piipiauseura eftersom

Finland är tvåspråkigt. Sitt uppdrag sammanfattar de: "Vi ber och arbetar för att Bibeln ska vara tillgänglig för alla som behöver och vill ha den. Vi verkar även för samhällelig rättvisa, fred och försoning som bygger på broderlig kärlek." Senaste bibelöversättningen till finska kom 1992.

Det Norske Bibelselskab vill "verka för att Guds ord ska vara tillgängligt för alla människor på ett språk de förstår och påverka deras liv och tro."

2011 lanserade de sin senaste översättning till nynorsk och bokmål via eget förlag. De är mycket nöjda med resultatet och har fått positiva reaktioner.

Läs Psaltaren på nordiska språk på sid 6.

I år hade bokmässan i Göteborg nordisk litteratur som tema och vi har låtit oss inspireras av detta. Vi dekorerade mässmontern med affischer med psaltarpsalmen Herren är min herde, Ps 23:1-4, i tio nordiska varianter. Nu delar vi med oss av dem här. Låt dig inspireras av våra nordiska vänner!

Herden går tio

Herdepsalmen tillhör de mest älskade poetiska texterna i världen. Därför innebär varje nyöversättning en gigantisk utmaning. Alltid är det något som går förlorat i förhållande till äldre översättningar, men nya detaljer och stämningar kan också bli upptäckta. Faktum är att det är den hebreiska förlagan som måste ha företräde.

Av tradition har psalmen tillskrivits David som diktare, men det hebreiska uttrycket kan lika gärna uppfattas som att psalmen är tillägnad David. Vi får inte svar på alla historiska frågor, men texten kan beröra oss med sina nygamla poetiska vändningar på svenska och nynorsk, danska med flera språk.

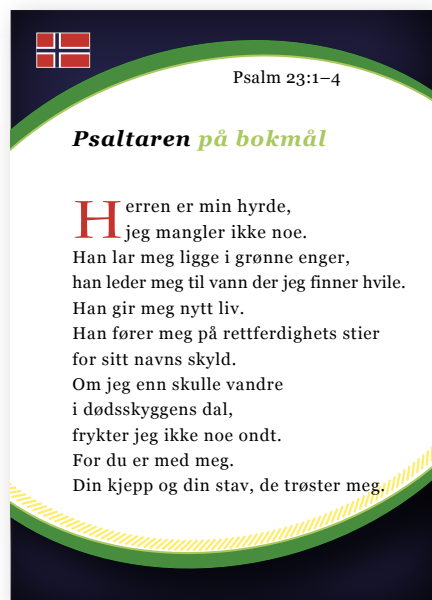
"Inte ens i den mörkaste dal fruktar jag något ont", står det i Bibel 2000. I 1917 års översättning hette det: "Om jag ock vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag intet ont." Det var ett vackert poetiskt

uttryck, men i själva verket en osannolik vokalisering av de gamla hebreiska konsonanterna. Sammansatta substantiv (såsom här "död" och "skugga") förekommer inte på det sättet i hebreiskan.

I Karl den XII:s bibel från 1703 stod det: "i enom mörckom daal", vilket faktiskt stämmer bättre med den naturliga förståelsen av hebreiskan. Det var under inflytande från King James Version (1611) som den märkliga "dödsskuggans dal" kom in i svensk tradition: "Yea, though I walke through the valley of the shadowe of death, I will feare no euill."

Hur har man nuförtiden tolkat denna vers i de nordiska översättningarna? Studera gärna texterna på detta uppslag. Att traditionens makt är stark framgår till exempel av den nya norska bibeln: "dødsskyggens dal" (Bibel 2011, bokmål).

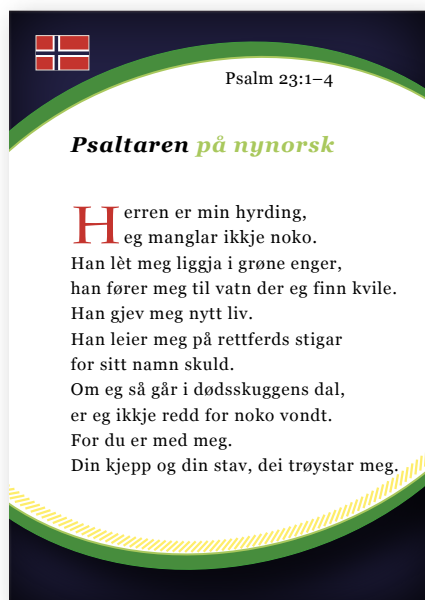
Mikael Winninge

Psalm 23:1-4

Psaltaren på bokmål

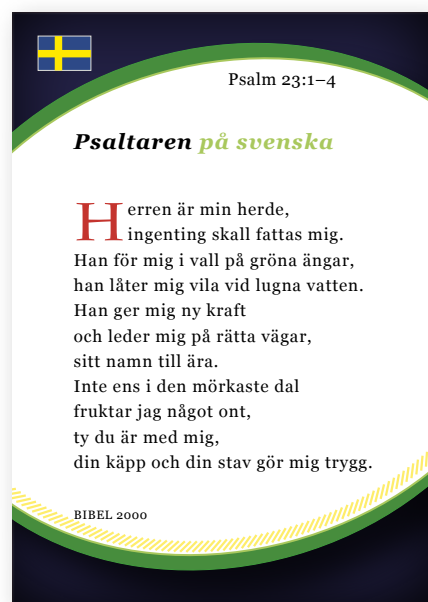
Herren er min hyrde,
jeg mangler ikke noe.
Han lar meg ligge i grønne enger,
han leder meg til vann der jeg finner hvile.
Han gir meg nytt liv.
Han fører meg på rettferdighets stier
for sitt navns skyld.
Om jeg enn skulle vandre
i dødsskyggens dal,
frykter jeg ikke noe ondt.
For du er med meg.
Din kjepp og din stav, de trøster meg.

Psalm 23:1-4

Psaltaren på nynorsk

Herren er min hyrding,
eg manglar ikkje noko.
Han lèt meg liggja i grøne enger,
han fører meg til vatn der eg finn kvile.
Han gjev meg nytt liv.
Han leier meg på rettferds stigar
for sitt namn skuld.
Om eg så går i dødsskuggens dal,
er eg ikkje redd for noko vondt.
For du er med meg.
Din kjepp og din stav, dei trøystar meg.

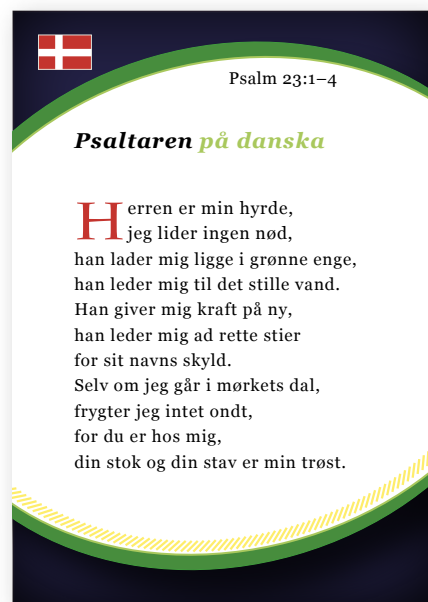

Psalm 23:1-4

Psaltaren på svenska

Herren är min herde,
ingenting skall fattas mig.
Han för mig i vall på gröna ängar,
han låter mig vila vid lugna vatten.
Han ger mig ny kraft
och leder mig på rätta vägar,
sitt namn till ära.
Inte ens i den mörkaste dal
fruktar jag något ont,
ty du är med mig,
din käpp och din stav gör mig trygg.

BIBEL 2000

Psalm 23:1-4

Psaltaren på danska

Herren er min hyrde,
jeg lider ingen nød,
han lader mig ligge i grønne enge,
han leder mig til det stille vand.
Han giver mig kraft på ny,
han leder mig ad rette stier
for sit navns skyld.
Selv om jeg går i mørkets dal,
frygter jeg intet ondt,
for du er hos mig,
din stok og din stav er min trøst.

Folkvimmel och författarringel i Göteborg.

 Psalm 23:1-4

Psaltaren på finska

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.
Hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.
Hän virvoittaa minun sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä
nimensä kunnian tähden.
Vaikka minä kulkisin pimeässä
laaksossa, en pelkäisi mitään paha,
sillä sinä olet minun kanssani.
Sinä suojelet minua kädelläsi,

 Psalm 23:1-4

Psaltaren på nordsamiska

Hearrá lea mu báimman,
ii mus váillo mihkkege.
Ruonas gittiide son livvuda mu,
vuoignadusa čázi lusa son láide mu.
Son áhpásmahttá mu sielu.
Son doalvu mu vanhurskkisvuoda
bálgáid mielde namos dihtii.
Vaikko mun vádjolvivččen
jápminsuoivana leagis,
de in balaše mange bahás.
Dasgo don leat mu mielde.
Du soabbi ja báimmansoabbi
jeddejit mu.

 Psalm 23:1-4

Psaltaren på meänkieli

Herra oon minun paimen,
ei multa mithään puutu.
Hään viepi minut vihreile laituimille,
hään antaa minun levätä suvanoila.
Hään antaa mulle uutta voimaa
ja ohjaa minua oikeile teile,
hänen nimensä kunniaksi.
Pimmein laaksokhaan ei minua pölätä,
ko sie olet minun kans,
sinun vittakeppi ja sauva oon
minun turva.

 Psalm 23:1-4

Psaltaren på isländska

Drottinn er minn hirðir,
mig mun ekkert bresta.
Á grænum grundum lætur hann mig
hvílast, leiðir mig að vötnum þar
sem ég má næðis njóta.
Orðrétt: að vötnum hvíldar.
Hann hressir sál mína,
leiðir mig um rétta vegu
fyrir sakir nafns síns.
Þótt ég fari um dimman dal
óttast ég ekkert illt
því að þú ert hjá mér,
sproti þinn og stafur hugga mig.

 Psalm 23:1-4

Psaltaren på lulesamiska

Härrá le mov räjnnehiddje,
Munji migeik fájllu.
Räjnnon mov ruoddnis giettijda doalvvu,
Loattjes tjátjij bájken mov vuoynadattá.
Ádå fámojt munji vaddá ja rievtes
gäjnojt mov lájddi, Namás guddnen.
Iv buorrek sjievnjedamos
loamen massták balá Danen
gå dån le mov manen,
Svihtjat ja soabbát mov jaskadibá.

 Psalm 23:1-4

Psaltaren på sydsamiska

Jupmele mov ryöjnesjæjja lea,
ij leah munnjen mij fäätese.
Mannem baaja kruana saafosne
liegkedidh, jïh gaaltijasse vuesehte
gusnie åadtjoem jovkedh.
Orre faamoem munnjen vadta,
jïh sov nommen gielhtie munnjen
rïektes baalkam vuesehte.
Jalhts jaemie-aajmosne vaadtsam
im bahhasvoeteste biïllh
juktie datne leah mannine.
Dov klaahka jïh saejhtie mannem
jaskiehtieh.

Bokmässan

Att vara på mässan Bok & Bibliotek i Göteborg är att befinna sig i en litterär och folklig smältdegel. Författare, försäljare och massor av andra yrkeskategorier blandas med vanliga bokläsare på jakt efter fynd och nya författarfavoriter. Bibelsällskapet var på plats och lanserade Nya testamentet som ljudbok på CD. Tack till alla som besökte oss i monter!

Det diskuterades och informerades flitigt.

Aila Luotomäki är ansvarig för Bibelbutikern.

Bibelöversättaren Tomas Tranströmer

Nobelpristagaren i litteratur 2011, Tomas Tranströmer, har ett förflutet som översättare av Psaltaren. För att garantera den stilistiska kvalitén i Bibel 2000 medverkade flera yrkeskategorier i översättningsarbetet. Tranströmer verkade för poetiska kvaliteter och rytmisk stringens.

Professor Christer Åsberg berättar här om Tranströmers engagemang. Åsberg var Bibelkommissionens huvudsekreterare 1973 till år 2000.

Bibelkommissionen tillsattes av staten 1972 för att utföra den nya svenska bibelöversättningen. Den upphörde när Bibel 2000 överlämnades till regering och riksdag 2001. I arbetet deltog företrädare för vetenskap och språk, kyrkor, skolor, media och andra med intresse för Bibeln.

När Bibelkommissionen inledde sitt arbete med det som kom att bli Bibel 2000 var det självklart att författare, skönlitterära översättare och andra goda skribenter skulle ingå i organisationen.

En stilist skulle samarbeta med en grundspråksspecialist redan från första början av en bibelbok. Varken August Strindberg, Selma Lagerlöf eller Hjalmar Söderberg hade medverkat i 1917 års översättning. Och det märktes.

Den nya översättningen av Nya testamentet diskuterades vid ett möte på Svenska språknämnden i samband med utgivningen hösten 1981. Bredvid mig satt Tomas Tranströmer som jag kände sedan vi samarbetat i en universitetskurs i Skapande svenska. ”Har ni inte någonting som jag kunde få vara med att översätta?”, frågade Tomas.

Sammankoppling

Jag visste att Helmer Ringgren, professor i Uppsala, just hade börjat skriva på en Psaltarkommentar. Det låg nära till hands att koppla samman de båda som på sina respektive områden var internationella auktoriteter. Tomas var ju inte bara en av vårt lands främsta poeter, han hade också erfarenhet av att översätta poesi, ofta under kollektiva former som det nu skulle bli i Bibelkommissionen.

Tranströmer kom alltså att från 1982 fram till att han drabbades av stroke 1990 bilda översättarpar tillsammans med Ringgren. Trots att de båda som personer var mycket olika kom de att ha ett utmärkt samarbete. När Tomas blev sjuk trädde jag in i hans ställe och märkte då snart att Helmer trots sin kärva yta var mycket lyhörd för stilistiska

synpunkter och även för de ifrågasättanden av textval och tolkningar som stilisten kunde göra.

Noggrann granskning

Ringgren och Tranströmer följde samma mönster som andra översättarpar. De gjorde var sitt utkast, Helmer från den hebreiska texten, Tomas med hjälp av översättningar till språk som han behärskade.

Sedan såg de på varandras versioner, pratade ihop sig och levererade ett förslag som översättningsenheten diskuterade tillsammans med dem. Det utmynnade i ett nytt förslag som sedan utsattes för många granskningar och bearbetningar. Det säger sig självt att det till sist inte fanns så mycket kvar av Tomas ursprungliga förslag. Men å andra sidan fanns han med under hela

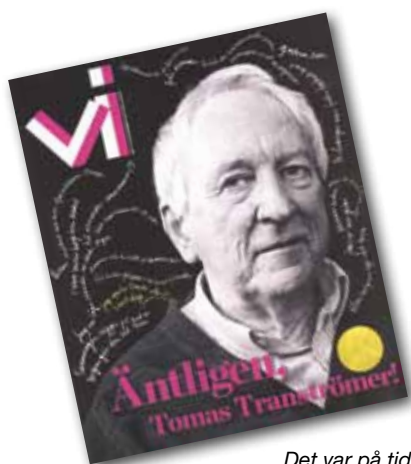
processen och påverkade den på olika sätt. Han var angelägen om att man skulle respektera grundtextens ursprungliga innebörd men också att den svenska översättningen skulle ha

goda poetiska kvaliteter.

Tomas inflytande på psaltaröversättningen ligger inte i ett antal geniala formuleringar utan framför allt i den rytmiska koncentration som han eftersträfvade och som präglar Psaltaren i Bibel 2000. Kanske blev han till och med alltför kort och koncis ibland. I alla fall tyckte kommissionens styrelse att de första proven på översättarparets produktion skilde sig från de psalmer som redan översatts.

Jämförelser av

Vi lät några experter göra en jämförelse, och metrikspecialisten Eva Lilja kunde konstatera att Ringgren-Tranströmers versioner i rytmiskt avseende skilde sig från 1917 års översättning men också att de saknade den ”metriska tendens” som kunde urskiljas i översättningarna i kommissionens provutgåva *Fem bibelböcker*, 1979. Lilja menade, som många andra, att den nya formen poetiskt sett var att föredra. Psalmerna i den nya

Det var på tiden att Tranströmer fick Nobelpriset tyckte tidningen Vi.

Översättningsexempel från Ps 7:4–6.

1917

Herre, min Gud,
har jag gjort sådant,
och är orätt i mina händer,
har jag med ont veder-
gällt den som höll frid med mig
eller plundrat den som var min ovän
utan sak,
så förfölje fienden min
själ
och tage henne fatt
och trampe mitt liv till jorden
och lägge min ära i stoftet.

1983

Herre, min Gud,
om jag gjort detta,
om orätt finns i mina händer,
om jag lönat min vän
med ont
och plundrat min ovän
på allt,
må då fienden hinna upp
mig
och stampa mitt liv ner
i jorden
och lägga min ära i mulden!

2000

Herre, min Gud
om jag handlat fel,
om orätt fläckat mina händer,
om jag lönat min vän
med ont
och plundrat min ovän
på allt,
må då fienden hinna upp
mig,
trampa mig till marken
och lägga min ära i mulden!

Foto Ulla Montan

provöversättningen, *Nio bibelböcker*, 1984, liksom i Bibel 2000, kom därför att präglas av Tranströmers strävan till sträng koncentration. En jämförelse mellan 1917 års översättning, Tranströmer-Ringgrens version från 1983 och slutversionen 2000 kan få illustrera processen. *Se exemplet ovan!*

Stor kontrast

Den äldre översättningen kan ha många betoningar på en och samma rad, sex stycken i rad fyra eller så kallade ”hängmatterytmer”, flera obetonade stavelser i följd som i rad fem. Kontrasten mellan 1917 och den ”tranströmerska stilen” från 1983 och 2000 är stor.

Många trodde att det behövdes en särskild liturgisk version av Psaltaren som mer skulle likna 1917.

Men tvärtom visade sig den nya stilen vara tacksam för tonsättare. Den är också rytmiskt sett originaltrogen, den hebreiska kinnä-formen har

två till tre höjningar per rad, och Bibel 2000 försöker ligga på två till max fyra. I december 1983 intervjuades Tranströmer och Ringgren i Vestmanlands Läns Tidning, och Tomas sade:

– Jag tycker det är viktigt med koncentration och rytm. Där har 1917 års översättare syndat mycket. De törs inte vara lite kantiga och kärva där detta krävs.

Ett tranströmerskt drag i mellanversionen kan vara betoningsskollisionen i raden med, ”gjort detta”. Även mera

tydliga spondéer*, som till exempel i Ps 1 där trädet bär sin frukt i ”rätt tid” i stället för i ”rättan tid”, var Tomas förtjust i. Men de kan ge problem när psalmerna ska tonsättas eller sjungas, och de mjukades ofta upp i slutversionen.

Som poet var Tomas inriktad på att utnyttja grundtextens bildmöjligheter även i de fall då bilden snarast är en hebraism*, alltså en följd av det språkliga uttryckets egenart. Den drastiska bilden i sjunde raden, ”stampa mitt liv ner i jorden”, dämpades därför i slutversionen men påminner om en bild i Tranströmers debutsamling *17 dikter*: ”Vaken i mörkret hör man stjärnbilderna stampa i sina spiltor”.

I Bibelkommissionen hade vi givetvis nytta av Tomas ypperliga bild- och rytmsinne även när han satt med vid sammanträden om Första Moseboken eller Jesaja. Tomas har berättat om sin förtjusning i de brottstycken av äldre poesi som oförmedlat kunde dyka upp när han läste historiska framställningar som till exempel: *Leende Volund i luften sig höjde, och kvar i sorg satt Nidud*.

”Lakonismen var mycket tilltalande. Omedvetet hade jag tillägnat mig en sanning om poesin, stämningen tätnar när man säger för lite.” Det var ett ideal Tomas förde med sig in i bibelöversättandet, och det stämde väl överens med den inriktning arbetet redan hade. Men

han förde också med sig ett kvalitetsmedvetande som påverkade hela kommissionen. Han var en uppskattad medarbetare genom sin yrkesmässiga suveränitet, men han gjorde också hela arbetsmiljön trivsammare med sitt ljusa, lätta handlag i umgänget, med sitt humoristiska väsen och med sitt ibland nästan spralliga sätt.

Den svenska Bibelkommissionen var möjligen först med att låta de litterära experterna delta i arbetet redan i det första stadiet. Den modellen har sedan tillämpats i andra översättningsprojekt som i till exempel Holland och Norge. Men högklassiga författare har deltagit i bibelöversättningar före det svenska exemplet. Tomas Tranströmer är faktiskt inte ens den förste Nobelpristagaren i sammanhanget.

Heinrich Böll var litterär expert vid översättningen av Femte Moseboken i den tyska *Einheitsübersetzung der heiligen Schrift* på 1970-talet. Men de inblandade biskoparna körde över hans och hans vetenskaplige kollegas intentioner. Det behövde inte Tomas råka ut för.

Christer Åsberg

***Spondé** är en versfot med två stavelser som betonas lika starkt.

***Hebraism** är ett uttryck som är helt normalt i hebreiskan men som blir avvikande i svenskan om man översätter ordagrant. Jämför med anglicismer, uttryck i engelskan, som till exempel ”it rains cats and dogs” som inte ska översättas ”det regnar katter och hundar” utan ”det spöregnar” eller ”regnet står som spön i backen”.

”De törs inte vara lite kantiga och kärva där detta krävs.”

Lettiska Bibelsällskapets generalsekreterare Valdis Teraudkalns var glad över att kunna erbjuda letterna en ny översättning.

Försäljningen av den nya bibeln gick över förväntan, och en ny upplaga måste beställas redan dagen efter lanseringen.

Ny översättning klar efter 17 års arbete

LÄTTADE LETTER

Teologistudenterna Janis och Eva Zurgis var nyfikna på den nya översättningen. De hade redan beställt sina exemplar, men kom till bokhandeln för att smygläsa innan de hunnit få hem sina biblar.

Efter 17 års granskande av källtexter och språklig brottning har Lettland fått en ny bibelöversättning, sponsrad av Svenska Bibelsällskapet. Den 13 oktober var det dags för lanseringen, och ett lyckligt lettiskt bibelsällskap med generalsekreterare Valdis Teraudkalns i spetsen kunde börja sälja den efterlängtnade utgåvan. Nu finns förhoppningar om att det dagliga bibelläsandet hos befolkningen ska öka från fem procent till femtio!

Den första lettiska bibelöversättningen gjordes under 1600-talet med stöd av den svenske kung Gustav II Adolf. En revision genomförd av letter i exil publicerades av det brittiska bibelsällskapet 1965. För många av dagens letter har dessa äldre bibeltexter varit svåra att förstå och ta till sig. Denna gång har flera yrkeskategorier som teologer, poeter och lingvister deltagit i arbetet.

Resultatet är faktiskt att textmängden minskat med ungefär en tredjedel, samtidigt som bibeltexterna är mer korrekta i förhållande till de hebreiska och grekiska källtexterna. Bibelkommissionens koordinator Juris Calitis tror att det här bäddar för en ny bibelförståelse och fördjupning, men att det inte kommer att vara friktionsfritt.

– Många som är vana vid till exempel de gamla psaltarsalmerna, och kanske till och med kan dem utantill, kommer

Juris Calitis, bibelkommissionens koordinator, är stolt och nöjd med utgåvan, men han gör redan noteringar inför nästa översättning.

att reagera. Just Psaltaren tror jag kommer att vara en av de största utmaningarna och skapa flest diskussioner, berättar Juris.

Samling i bokhandeln

I bokhandeln J Roze i centrala Riga låg travar med biblar och väntade på lördagsmorgonen. Bland dem som köade utanför för att få en första glimt var Eva och Janis Zurgis, ett ungt par som båda studerar teologi. Något otippat visade det sig att de även studerat svenska i Finspång i två år. De var säkra på att den nya översättningen kommer att hjälpa dem i deras studier.

– Vi är så glada över att nya Bibeln har anlänt och vi vill få den så snart som möjligt, berättade Eva.

– Vi har redan lagt en beställning, så vi kommer inte att köpa någon i dag, men vi ska tjuvkika lite i den. Det är så svårt att vänta!

Den svenske ambassadören i Riga, Mats Staffansson, höll tal på lettiska och förmedlade en hälsning från den svenske kungen.

Lettlands kyrkoledare var på plats i Rigas domkyrka för att formellt fira den ekumeniska bibelöversättningen.

Svenska Bibelsällskapets generalsekreterare Kristers Andersson predikade i Rigas domkyrka i samband med bibelsläppet.

Eva berättade också att den gamla versionen från 1965 innehåller många ord som är svåra att förstå, även för dem som studerat teologi. Janis fyller i:

– Den nya översättningen använder ett modernt språk, ett som vi själva använder. Vi vet att det kommer att hjälpa våra vänner att förstå Bibeln bättre, och vi har beställt kopior till våra familjer också.

Med stöd från Sverige

Svenska Bibelsällskapet har stöttat den nya översättningen ekonomiskt under åren, och generalsekreterare Kristers Andersson var med och predikade i Rigas lutherska domkyrka i samband med det formella välkommandet av bibelutgåvan.

– Nu talar Gud direkt till dig utan några hinder. Det är ett mirakel! sade han inför en fullsatt kyrka där gudstjänsten också spelades in av nationell TV.

Temat för predikan var ”Guds ord bär inga bojor”, och man ska komma ihåg

att det under en period av 1900-talet var straffbart att äga en bibel i Lettland. Att nu ha frihet att läsa den nya ekumeniska översättningen på modern lettiska är en speciell känsla för dem som minns historien. Under den efterföljande galakvällen på Splendid Palace, den största biografen i hjärtat av Riga, kopplades historien och framtiden ihop via personliga tolkningar av lettiska skådespelare och kulturpersonligheter.

Alla medarbetare som varit inblandade i översättningsprocessen avtackades, och den svenske ambassadören Mats Staffansson höll tal och passade på att hälsa från kung Carl XVI Gustav.

Enligt gammal tradition är kungen Svenska Bibelsällskapets beskyddare, och han gratulerade och noterade att projektet var en påminnelse om de långvariga kulturella kontakterna mellan Sverige och Lettland. Kopplingen till kungen har också märkts i Bibelsällskapets insamlings-

arbete till översättningen. Insamlingen började när kungen fyllde 50 år och fick då tillstånd att kallas kungainsamlingen.

Bara början för Bibeln

Den glade men trötte lettiske generalsekreteraren Valdis Teraudkalns var medveten om att ett 17-årigt projekt kommit till ända, men att det bara är början för den nya bibeln.

– Vi måste göra allt vi kan för att se till att Bibeln blir tillgänglig för alla som vill ha den. Nästa steg blir att göra den nedladdningsbar för datorer och mobiler. Personligen behöver vi vara engagerade och visa att bibelordet kan överraska och uppmuntra oss i alla livets vändningar.

Text Lotta Ring &
foto Dag Smemo

Alla bibelöversättare som deltagit i den 17 år långa processen avtackades under högtidliga former under festkvällen i Splendid Palace.

Foto Olof Brandt

EFTERFÖLJARE

Bibeläventyrare på vandring i Paulus fotspår

I sann äventyrsanda drog 28 instruktörer för Bibeläventyret, så kallade bibeläventyrare, till Grekland för att studera "Pauli fotspår", den grekiska mytologin och de grekiska filosofer som var med och formade bakgrunden till Nya testamentets skrifter och aposteln Paulus brev.

Från Korinth åkte vi vidare till den stora amfiteatern i Epidauros och Mykenes ruiner. Visa av tidigare resor hade vi

lagt in lite fritid och badmöjligheter för eftertanke och rekreation. Apollotemplet i Delfi blev en av resans höjdpunkter, inte minst tack vare en vidunderlig naturupplevelse.

Klostren i Meteora, ovanpå de stolp-liknande bergsklipporna som tillhör Unescos världsarv, var det sista målet innan vi återvände till Aten för att ge oss i kast med Akropolis och Areopagen.

När vi kom dit rädde generalstrejk på grund av det bistra ekonomiska läget, men vår resgrupp fick därmed några extra timmar i det 27-gradiga havsvattnet, vilket var skönt då graderna på land uppgick till närmare 35.

Vår förhoppning är att göra om Greklandsresan för att ge fler möjligheten att

tränga djupare in i förståelsen av Nya testamentets texter.

Tack till alla som bidrog till en härlig upplevelse, och ett speciellt tack till Peter Åkesson för informativa små föredrag om Sokrates och de andra filosoferna!

Jonas Magnusson

På vandring vid Apollotemplet i Delfi.

Statyer, överallt statyer, på museet i Delfi.

Klostren i Meteora byggdes på ogästvänliga platser för att undgå turkarnas invasion.

En förundrad historielärare och guide i Meteora, Peter Åkesson.

Amfiteatern i Epidauros, ett religiöst och medicinskt centrum från 500-talet f Kr.

Bibelläsning och bibelkoll.

Apollotemplet i det antika Korinth lockar fram fotografen i äventyraren.

Gruppen samlad på en av borgarna i Mykene, ruiner från de trojanska krigen ungefär 1250 f Kr.

"Paulus", skiss av konstnären Michel Östlund.

Ny svensk bok om Paulus

Inom kort utkommer boken *2 000 år med Paulus* på Bibelakademiförlaget. Den innehåller fjorton kapitel och en inledning. Vad den handlar om framgår av innehållsförteckningen här intill. Paulusboken har redigerats av Anders Ekenberg, Jonas Holmstrand och Mikael Winninge. Boken är frukten av bearbetade föreläsningar från ett symposium om Paulus med anledning av hans ungefärligen tvåtusende födelsedag (2009).

Som omslagsbild till boken används en skiss av Uppsalakonstnären Michel Östlund. Målningen ingick i arbetet med utställningen *Apostlarna*, som visades i Uppsala domkyrka 2002 och sedan varit på turné världen över.

2 000 år med Paulus Innehållsförteckning:

Introduktion

DEL A Paulus – en man av sin tid

1. Paulus – retoriker eller teolog
av Samuel Byrskog
2. Paulus och tron – språk och teologi
av Jonas Holmstrand
3. Pastoralteologi i Paulus brevingresser
av James Starr
4. Församlingen som helgedom i Döda-havsrollarna och Paulus brev
av Cecilia Wassén
5. Paulus och missionen – några aspekter
av Bengt Holmberg
6. Paulus och religionsdialogen
av Tord Fornberg

DEL B Paulustolkningar under 2 000 år

7. 2 000 år med Paulus i kristen tradition
av Anders Ekenberg
8. Paulusreceptionen i Lukasskrifterna
av Mikael Winninge
9. Paulus och de grekiska fäderna
av Mikael Sundkvist
10. Den missbrukade Paulus och judarna
av Anders Gerdmar
11. Paulus med judiska ögon – mellan universalism och partikularism
av Lena Roos
12. Paulus i nytt perspektiv – öppningar och återvändsgränder
av Mikael Tellbe
13. Paulus och kvinnorna – tolkningar i 1950-talets Sverige
av Hanna Stenström
14. Paulus i svensk kultur
av Christer Åsberg

Funktionell folder om Bibeläventyret

För den som vill veta vad Bibeläventyret är och hur det passar ihop med skolans läroplan *Lgr 11* finns en ny folder framtagen. Den ger svar på vad beslutsfattare, rektorer, lärare och föräldrar kan tänkas undra angående Bibeläventyrets utbildningskoncept för grundläggande bibelkunskap riktad till årskurs 4 och 5. Författarna är insatta i vad som gäller i skolans värld. All undervisning måste vara allsidig, saklig och ickekonfessionell. Bibeläventyret passar alla oavsett etnisk eller religiös bakgrund. Foldern är översiktlig och lättläst och innehåller även prisuppgifter. Välkommen att beställa via talongen på sidan 22!

Gott stöd

Bibelsällskapets norska medarbetare Åshild Solgaard är handläggare för hiv- och aids-projektet Good Samaritan som vi stödjer i Togo, Kamerun och Uganda. Här berättar hon mer om kopplingen mellan detta speciella uppdrag, Bibeln och människorna.

Bibelsällskapets hiv- och aids-program "The Good Samaritan" hjälper kyrkor och enskilda människor att förstå det bibliska budskapet i en verklighet som påverkas av hiv och aids på alla plan.

Bibelsällskapet och hiv-arbete – vad är kopplingen?

Bibeln är inte en gammal och dammig bok. Bibeln är aktuell och har något att säga till oss i det sammanhang och den verklighet vi lever i just nu. I Afrika har samhället drabbats otroligt hårt av hiv och aids, därför är det viktigt att det bibliska budskapet om nåd, värdighet och kärlek förmedlas i detta sammanhang.

Redan år 2002 bestämde generalförsamlingen i United Bible Societies att "utvidga sitt uppdrag för att möta behoven hos alla människor, särskilt de som lider av ... hiv och aids ...".

Vi har tidigare skrivit om Yohannes Aklilu här i Bibel. Efter att hans fru dog fick Yohannes veta att hon hade dött av

Yohannes Aklilu förlorade sin hustru i aids, och när han själv fick veta att han blivit smittad och berättade det förlorade han sitt arbete.

Foto Dag Smeemo

av Good Samaritan

aids och att han hade smittats med hiv. Han arbetade i en kyrka men fick veta att han inte längre var välkommen då han var hiv-positiv.

Detta är verkligheten för många i Afrika. Därför är människor rädda för att låta sig testas. Det är svårt att få diagnosen hiv-positiv, och man behöver stöd av sin omgivning. Många upplever motsatsen, folk runt omkring skyr dem, och de känner sig övergivna av kyrkan och även av Gud. Good Samaritan var bland de första att utveckla ett hiv-program som tar tron på allvar. Mötet med Good Samaritan förändrade livet för Yohannes. Han fick möta en Gud som älskar honom, oavsett hälsotillstånd.

Kyrkor i Afrika och hiv

80 procent av världens hiv-smittade lever i Afrika söder om Sahara. Det har förekommit många stora och dyra hiv-program i denna del av världen, och vi ser positiva förändringar. Antalet nya fall av smitta minskar, och fler människor får mediciner och lyckas leva väl trots viruset. Men utmaningarna är fortfarande stora, och Yohannes historia visar att hiv och aids är en stor utmaning även i kyrkorna i Afrika.

Good Samaritans material tagits fram med utgångspunkt i Bibelns berättelser som anknyter till de ämnen som diskuteras under kursens gång. För att passa och möta den afrikanska kulturen har Good Samaritans material utvecklats utifrån den afrikanska muntliga traditionen där berättelsen står i centrum.

Religion, information och hiv

Kyrkorna är några av de viktigaste aktörerna i det civila samhället i Afrika. Präster har stor inverkan på hur människor lever sina liv. I vissa afrikanska länder säger upp till 98 procent att religion är en viktig del av deras liv.

Svagheten i många av de hiv-program som genomförs i Afrika är att de har baserats enbart på spridning av kunskap

och information, religion har inte tagits med i koncepten. Information om hiv kan dock inte ändra attityder som är rotade i religiösa övertygelser.

Kunskap om hiv kan inte ändra övertygelsen att hiv är ett straff från Gud. Det enda sättet att åstadkomma denna förändring är att Bibeln blir läst igen och igen av präster och lekmän i ljuset av det bibliska budskapet om kärlek, nåd och värdighet.

Samtidigt har Bibeln begränsningar inför hiv-utmaningen. Bibeln kan inte berätta om hur hiv överförs eller vad man måste göra för att skydda sig själv och sin omgivning. Därför väljer Good Samaritan att kombinera det bibliska budskapet med nödvändig information.

Syster Clementine Ngong, Kamerun, har länge arbetat med programmet.

– Det spelar ingen roll vem de är eller vilka utmaningar de står inför när det kommer till hiv och aids, i det här häftet hittar de alla hjälp och stöd för att leva ett bättre liv. –

– Det är det bästa dokument jag har hittat i sitt slag eftersom det ger helande på så många områden – moraliskt, fysiskt och andligt. Det hjälper människor som är smittade att acceptera sin status, ändra de värden de lever efter så att de skyddar sig själva och andra. Föräldrar lär sig att acceptera sina hiv-infekterade barn, säger Clementine.

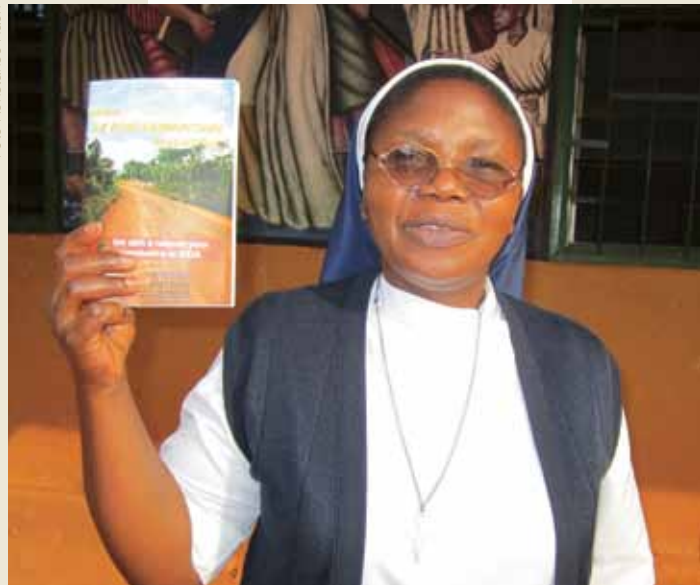
Bibelsällskapet, kyrkorna och hiv-arbetet

Med sin ekumeniska identitet har Bibelsällskapet en unik ställning när det gäller att kunna nå ut brett med ett hiv-program som tar tron på allvar. Det är viktigt att materialet är accepterat av de olika kyrkosamfundet. Genom sitt arbete bidrar Good Samaritan till

förändring som ger hopp och känsla av människovärde till alla smittade och sjuka människor och hjälper dem att läsa Bibeln och förstå Bibelns budskap i samband med hiv och aids.

Åshild Solgaard

Foto Konstanse Raen

Syster Clementine Ngong tycker att studiematerialet håller god kvalitet och tänker att alla hittar något i häftet som hjälper dem.

Fakta: Good Samaritan

Good Samaritan är Bibelsällskapets hiv- och aidsprogram i Afrika. Det är baserat på Bibelns berättelser, historier från nutidens Afrika och information om hiv och aids och finns i 15 olika länder. Studiematerialet är översatt till 21 lokala språk förutom engelska och franska. Det finns seminarieprogram för unga, barn och par, och pedagogiken bygger på aktivt deltagande med rollspel, grupparbeten och diskussioner. Det är anpassat för både högutbildade och personer som inte kan läsa eller skriva.

PROJEKTEN SOM FÅR

Visste du att Bibelsällskapet är en 90-kontoorganisation som stödjer en rad behjärtansvärda projekt och att du kan vara med och hjälpa till?

Bibelsällskapets uppdrag är att göra Bibeln känd och använd. Därför driver och stödjer vi verksamhet som vi också samlar in pengar till.

Här presenteras de ändamål som är aktuella under 2013. Du kan välja att stödja ett enskilt projekt, men det går även utmärkt att ge en allmän gåva. Då hamnar pengarna i det projekt där de bäst behövs just då.

Sverigeprojekt

I Sverige arbetar Bibelsällskapet med bibelöversättning, församlingsservice, bibelbutik och medverkan vid mässor med mera. Några av de konkreta projekt vi driver är bland annat:

- **Bibeläventyret**

Bibelkunskap för elever i årskurs 4 och 5.

- **Tidningen Bibel**

Bibelmagasinet som kommer ut 4 ggr/år.

- **Bibelläsning & bön**

Bibelläsningssplan för hela året.

- **Bibelns dag**

Festdag och kollekttag med bibelfokus.

- **Skolforum**

Deltagande och nätverkande.

- **Bibelbussen**

Bussturné till konferenser och festivaler.

- **Bibelsällskapets webbplatser**

Uppdatering och uppgradering av www.bibeln.se, www.bibelsallskapet.se och www.bibelbutiken.se.

Projekt i världen

Via den samlande organisationen för världens bibelsällskap, United Bible Societies, samverkar vi kring en rad bibelbaserade ansvarstaganden. För nästa år har vi valt att stödja följande högprioriterade projekt. Värt att notera är att UNESCO under 2012 uppmärksammade och godkände de skriv- och lässatsningar som United Bible Societies genomför, till exempel Läs för livet-projektet i Ecuador.

- **Bolivia: Kärleksfullt stöd till misshandlade kvinnor**

Våldsyttningar inom familjen ökar i Bolivia. Det kan handla om både psykiskt och fysiskt våld, ibland i form av sexuella övergrepp. För Bolivias Bibelsällskap är det viktigt att nå dem som lider, och framför allt när det är barn inblandade. Om kvinnorna får stöd och uppmuntran och inblick i Guds ord kommer även barnen att må bättre. Genom material och stödmöten får kvinnorna hjälp att se och påverka sin situation.

- **Ecuador: Läs för livet**

Läs för livet är en satsning på läs- och skrivkunnighet hos kvinnor i det centrala höglandsområdet. Ecuadors Bibelsällskap vill se fler kvinnor i kyrkornas ledning och hoppas på en kvinnorörelse som gör att kvinnorna själva kan ta till sig Guds ord och hjälpa varandra. Utbildningsväsendet har släpat efter och det finns generationer som missat sin skolgång. Bibelsällskapet har tagit fram material för undervisning. Även sociala frågor bearbetas utifrån biblisk grund i materialet, till exempel våld i hemmet.

- **Etiopien: NT på språket sidama**

Äntligen är översättningen av Gamla testamentet på sidama färdig, men under tiden har den översättning som funnits av Nya testamentet åldrats. Drömmen är att publicera hela Bibeln med både GT och NT men då behövs först en revision av Nya testamentet för att säkerställa den tidigare bristande kvalitén. Den sidama-talande befolkningen på tre miljoner väntar otåligt, och kyrkorna vill kunna komma i gång med evangelisation.

- **Kina: Biblar till Kinas miljoner**

I Kina bor majoriteten kristna på landsbygden och de flesta har inte råd att köpa biblar. Det råder ett överväldigande behov av att stödja subvention av tryckpapper så att priset på biblar hålls nere. De kristna behöver dessutom stöd i sin utveckling i tro och mognad. Flera vantolkningar av kristendom florerar.

- **Kina: Fordon för bibeldistribution och enkel sjukvård**

Först och främst siktar detta projekt på att få distributionen av biblar ut till fattiga och avlägsna områden att fungera. Det finns i dag 76 distributionscentra, men bara 46 fordon till deras tjänst som ska betjäna hundratusentals människor, till och med miljoner. Nu ber man om en minibuss för distribution, men också för enkel sjukvård då den fattiga landsorts-

Foto: Olof Brandt

VÅRT STÖD 2013

Pg 90 06 26-3
Bg 900-6263

befolkningen sällan har möjlighet att besöka läkare. Minibussen ska ha utrustning för ultraljud, blodtrycksmätning, EKG, kemisk analys och lättare operation.

● Kuba: Biblar till kubanska fångar

Tillsammans med fängelsekaplaner och deras assistenter förser Kubas Bibelsällskap fångar med kristen litteratur och biblar. Förra året togs ett beslut om samarbete mellan kyrkan och staten på Kuba för att utveckla kapellverksamheten i fängelserna som ett steg i att hjälpa interner att få en vändning i sina liv och bli bättre förberedda för ett liv utanför fängelsemurarna. De behöver uppmuntran, förståelse och en chans att lära känna Guds frid.

● Kuba: Bibelhistorier för döva

Det här är ett pilotprojekt där tio bibliska historier översatta till kubanskt tecken-språk ges ut på DVD så att döva får ta del av Guds ord på sitt eget språk. Många av de döva har aldrig lärt sig spanska och ännu mindre lärt sig läsa på spanska. Många kyrkor har aktiviteter för döva och behovet är stort att stötta dem med bibelmateriel som de kan förstå och ta till sig.

● Litauen: Bibeläventyret i Litauen

Tusentals litauiska barn läser ämnet religion i skolan, och det är där många stöter på Bibeln för första gången. Svenska Bibelsällskapet stöttar Litauen med utbildning av Bibeläventyrsinstruktörer och lärare och finansierar produktion av pedagogiskt material.

● Malaysia: GT på murut timugon

Murut-folket har ingen översättning av Gamla testamentet. De var från början en form av bergsnomader som flyttade sina bosättningar efter ett par år. Murut-folket består av flera folkgrupper spridda över Borneo, Brunei, Kalimatan och de östra malaysiska delarna Sabah och Sarawak. Det här är deras första

bibelöversättning, och stödet från United Bible Societies översättarteam har varit avgörande för arbetet som beräknas bli färdigt 2013.

● Peru: "Livets bröd" till barn i riskzonen

Projektet erbjuder barn i extrem fattigdom både kroppsligt och själsligt stöd. Bland annat ser man till att barnen får näringsrik frukost och omsorg, dessutom bibelundervisning anpassad för olika åldersgrupper. Två av tre barn i Peru lever i fattigdom, 25 procent lider av undernäring. De saknar många gånger skolgång och kan även drabbas av våld i hemmet. Genom daglig kontakt försäkras man sig om att barnen inte far illa fysiskt och ger dem vägledning för att kunna ta sig ur fattigdomen. Under resans gång får de inblick i Bibeln.

● Syrien: NT till krigsdrabbade

Oron i Syrien skapar mycket lidande och många flyr, men det finns präster och kristna familjer som väljer att stanna kvar och hjälpa bibelsällskapet i Syrien att distribuera biblar till invånarna i de områden där de bor trots att det är riskfyllt. Att få läsa Guds ord kan ge hopp i en till synes hopplös situation med brist på det mesta utom fruktan, sorg och stress.

● Togo: GT på bassar (n'tcham)

Suget efter en komplett bibel är stort, och det noggranna ekumeniska översättningsarbete som startade 1997 har gjort framsteg och beräknas vara färdigt 2013. Målet är att hjälpa de bassar-talande att få hela Bibeln på sitt eget språk och att utrusta kyrkor och medarbetare med biblar. I samhället i övrigt dominerar islam stort. Den tidigare lanseringen av Nya testamentet har motiverat många att delta i lära sig läsa-kurser, vilket i sin tur skapat förväntan att få läsa mer.

● Vietnam: NT och GT på rade

Många rade-talande kan inte vietnamesiska flytande, och särskilt den unga generationen har uttryckt önskemål om en bibel. Det saknas också pastorer vilket gör behovet av en bibel än större. Det finns 40 pastorer till 130 000 kristna. På grund av att man inte kan arbeta öppet bromsas farten, men nu beräknas arbetet bli färdigt till årsskiftet 2013/2014, och under 2014 kan man börja trycka!

● Togo, Kamerun, Uganda: Good Samaritan

Bibelsällskapets hiv- och aids-program "Good Samaritan" syftar till att hjälpa kyrkor och kristna att kämpa mot spridningen av hiv och aids, hjälpa människor som smittats att hantera sin situation och sedan gå samman som barmhärtiga samariter för att hjälpa andra. Materialet är bibelbaserat, och de som lever med hiv eller aids får hjälp att se nya möjligheter till värdigt liv. Material och metoder är lämpliga även för analfabeter. Kursmoduler för ungdomar, gifta par och föräldralösa barn och deras vårdgivare ingår.

Foton Dag Smeemo och UBS

Biskop Erik Aurelius har visserligen gått i pension, men han fortsätter som Bibelsällskapets ordförande och som förbundsordförande i Sveriges Kyrkosångsförbund.

Foto Harald Jonsson

FINURLIGT FIRANDE

Biskop Erik fick "levande" gåva vid avskedsfest

Det finns många sätt att fira skiften i livet. När Skaras biskop Erik Aurelius gick i pension och lade ned biskopsstaven blev han glatt överraskad av västgötarnas generositet. Som avskedsgåva hade de samlat in 180 000 kronor till bibelcentret "Levande stenar" i Bir Zet i Palestina. Bibelsällskapet i Sverige förmedlar pengarna. Palestinska Bibelsällskapet jublar i sin tur och planerar för utvidgade öppettider, kvinnokafé och mer personal.

När biskop Erik Aurelius en gång frågade sin mor hur det kändes att vara pensionär svarade hon:

– De första tjugo åren var toppen!

Med den kommentaren i sinnet har biskop Erik själv gått i pension efter ett oförglömligt firande i och med att han lade ner biskopsstaven i Skara. Tack vare

insatser från medarbetare, församlingar och församlingsbor fick han en mycket finurlig gåva – en gåva med mervärde.

Erik, som numera tituleras biskop emeritus, hade fått välja ett valfritt ändamål som man kunde ge pengar till som en avskedspresent. Erik är ordförande i Svenska Bibelsällskapets styrelse och

valde utifrån det ett bibelprojekt som heter Living Stones (Levande stenar). Living Stones drivs av Palestinska Bibelsällskapet och är ett centrum för dialog och samverkan mellan unga palestinier. Centret ligger i staden Bir Zet utanför Ramallah och har varit i gång sedan slutet av 1990-talet.

– Jag vill gärna stödja de kristna i Palestina. De har funnits där i 2000 år, andelen kristna i området var över 20 procent för hundra år sedan, men i dag ligger siffran på knappt två procent. Det är en grupp som kommer i kläm mellan olika läger och lätt ses med misstro från alla håll, berättar Erik.

– Ytterligare anledningar till att jag valde projektet är att jag ägnat en del av mitt liv åt bibelforskning med anknytning till Gamla testamentet och att Svenska Bibelsällskapet ligger mig varmt om hjärtat.

Eriks avskedsinsamling gav ett lyckat resultat. Slutsumman på över 180 000 kronor fick honom att nästan kippa efter andan. Det var långt mer än han hade vågat hoppas.

Hos Palestinska Bibelsällskapet och dess generalsekreterare Nashat Filmon blev glädjen stor när de fick beskedet.

– Tack för denna underbara nyhet! Må Herren välsigna biskop Erik! Det här måste vara Guds speciella känsla för tajming! Vi håller precis på att planera för ett kvinnokafé på morgonen och

Foto Palestinska Bibelsällskapet

Barnen gör sig redo för läger. Under sommaren arrangeras fyra barn- och ungdomsläger.

behöver dessutom anställa mer personal till kvällsverksamheterna, så detta är gudomliga pengar med gudomligt syfte, berättar en exalterad Nashat Filmon som plötsligt ser hur arbetslagets drömmar kan förverkligas tack vare västgötarnas generositet.

Palestinska Bibelsällskapet hade redan bett om bidrag till Living Stones via United Bible Societies, en sammanslutning av världens 146 bibelsällskap, men inte lyckats få den totala summan önskade medel. Nu kom räddningen ändå.

Lovordad samlingsplats

Living Stones är en knutpunkt för kristna och andra intresserade i alla åldrar med sin trädgård och sitt kafé. Centret är strategiskt placerat nära universitetet där olika politiska fraktioner är representerade. Man passar på att erbjuda studenterna extra gratiskurser där lärarna gärna belyser fredliga lösningar och diskuterar olika synsätt.

Projektet har lovordats av lokala myndigheter för sin samhällsbyggande effekt. Två gånger har centret utsatts för mordbrand, men incidenterna har trots allt slutat väl och en interkonfessionell

Flera studenter läser extrakurser på centret.

Studenthäng på populära Living Stones.

Studieresa till Jeriko, en av många bibelutflykter i Living Stones regi.

kommitté i staden ger centret sitt stöd. Biblar och annan litteratur finns att tillgå. De flesta som bor i Bir Zet är fattiga och har inte råd att investera i biblar, men på centret kan man få med sig en egen bibel utan kostnad. Hundratals biblar delas ut varje år. Relationen till de omgivande kyrkorna är stark.

Religionsdialog

Ungefär 5 000 personer tar på ett eller annat sätt del i centrets sammankomster. Målsättningen är att människorna ska få uppleva Kristi kärlek och föra en dialog kring tro. En nystartad kvinno-grupp är särskilt aktiv.

Biskop Erik är glad över att kunna skänka sin stora penninggåva till Living Stones och att han själv får lämna över sin tjänst i Åke Bonniers händer.

– Det har varit roligt hela tiden att arbeta som biskop, men nu känns det skönt att få vara ledig.

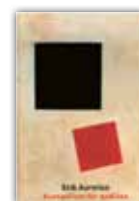
Det är 40 år sedan han blev präst och 60 år sedan han började skolan, så det kan väl vara på tiden, men att lägga ned biskopsstaven i den avslutande gudstjänsten var överraskande känslösamt. Erik berättar:

– Efter sista psalmen gick jag upp genom det långa koret till högaltaret och lade ifrån mig staven, mitran och korset. Jag var inte beredd på att det skulle kännas så starkt! Det blev så påtagligt att se den tunga, vackra staven ligga där, den

symboliserade ansvaret jag fick lägga ifrån mig. Jag tänkte: ”Här ligger mina åtta år. Och oj! Det är nu jag borde tacka Gud för detta också, men det kommer ju att ta en halvtimme! Och att be om förlåtelse ...”

Tidschemat för dagen verkade dock klaffa. I samband med kyrkkaffet och dess fantastiska tacktal, som Erik själv säger att han kan leva gott på i bistra stunder, avslöjades också insamlingsresultatet till Living Stones. Biskop emeritus Erik Aurelius var tacksam för allt.

Lotta Ring

Lär känna biskop Erik i bokform genom att läsa hans herdabrev *Evangelium för gudlösa*.

Beställ från Skara stift på telefon 0511-262 00 eller via e-post skara.stift@svenskakyrkan.se
Pris: 100 kr + porto.

Vill du också uppvakta någon? Använd Bibelsällskapets gåvogram! Beställ via bifogat blad, eller beställ information via talongen på sidan 22.

Sång och musik

Boka konserter med Bibeln i centrum!

Bibelsällskapet besöker gärna församlingar och ekumeniska samlingar eller gudstjänster tillsammans med en musikgrupp. Generalsekretärare Krister Andersson berättar och predikar. Missa inte detta tillfälle att boka ett komplett programpaket med ord och toner!

Två olika sånggrupper turas om med uppdragen. För Östra Götaland samarbetar gruppen *Våga* från Hällestad. För Västra Götaland samarbetar sånggruppen *Syster Salt* från Vårgårda. Om restiderna är överkomliga kan besök göras i de södra och mellersta delarna av landet, så

Sånggruppen Syster Salt från Vårgårda.

tveka inte att fråga! *Våga* ackompanjeras av gitarrer, banjo och fiol och *Syster Salt* av piano, trummor och bas. För information och bökning, kontakta Krister Andersson!
E-post krister@bibeln.se
Telefon 070-518 63 01

Sånggruppen Våga kommer från Hällestad, men reser gärna en bit för att sjunga.

Dagens lösen 2013

En klassiker med anor från 1700-talet. Två korta bibeltexter för årets alla dagar tillsammans med en kort bön eller reflektion.

Best nr 1352 Pris 89:-

Arabiskt/svenskt NT

Levande Bibeln, översättning. Den arabiska och svenska texten parallellt i två spalter. Mjuk plastpärm. 11,5 x 17 cm.

Best nr 1729 Pris 199:-

Den bibliska berättelsen

Bo Johnson

Bibeln är inte bara en rad texter från olika tider utan blir också en lång berättelse med början, centrum och mål. Den övergripande berättelsen är stark men knappt skönjbar som en silkestråd träd med pärlor i skiftande nyanser och former. Denna silkestråd utforskas och beskrivs i den här boken – som underlag för fortsatta studier och samtal.

Best nr 1702 Pris 179:-

Det står skrivet

Gunnel André

Kommentarer till den Svenska Evangeliebokens gammaltestamentliga text.

**Best nr 1703
Extrapris 369:- (419:-)**

Ro för själen 2013

Kerstin Svenssons konstkalender 2013. En målning per månad, bibelcitater och visa ord.

Best nr 1346 Pris 98:-

Eva Spångbergs konstkalender 2013

Vägggalmanacka med bilder på träkonstnär Eva Spångbergs konstverk. Bibelord.

Best nr 1759 Pris 98:-

Bibelkalender 2013

Vägggalmanacka med bibelverser för årets alla dagar – vackra foton. Spiralbunden.

Best nr 1351 Pris 98:-

VINTERNYHETER

Höst ena dagen, vinter nästa! Årstiderna kan vara nyckfulla och flyta ihop. Allt mörkare blir det dock, oavsett väder. Att sitta i favoritfåtöljen och "kura skymning" med en varm kopp te och en god bok att läsa, eller att lyssna till, känns minst sagt lockande. Bibelbutiken erbjuder denna gång något både läsvärt och hörvärt, och inte minst lite ögonfröjd i form av årets julkort!

Hälsningar Aila Luotomäki, Bibelbutiken

Årets julkort

"Jesu födelse" av ikonograf Christina Lundström är årets motiv på Bibelsällskapets julkort. Originalen finns i Harbo kyrka i Uppland. Text från Julevangeliet, Lukas 2.

Best nr 864 Pris 1-24 st 9:-, 25-49 st 8:-, 50-99 st 7:-, 99- st 6:-

Kuvert beställes separat. **Best nr 866 Pris 1:- st**

Bibel 2000 affisch

Affisch med hela Bibeln i minitext. Passar som diskussionsmaterial. Lupp ingår! Format 70 x100 cm

Best nr 1687 Extrapris 149:- (199:-)

Var dag med Jesus

Urval av Jesuscitat för årets alla dagar.

Best nr 1611 Extrapris 99:- (139:-)

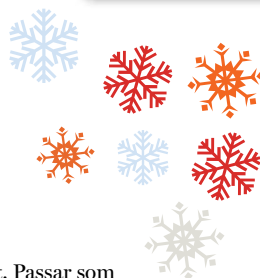
Ljudbok

Nya Testamentet (Bibel 2000)

Ljudbok med 22 CD-skivor

Nyinspelad CD-box med hela Nya testamentet. Uppläsare är Roland Grahn och Monika Björk. Speltid 23 tim 39 minuter.

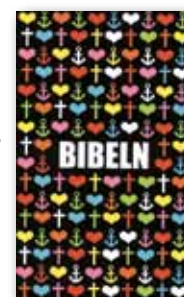
Best nr 1743 Extrapris 399:- (499:-)

Pocketbibeln

Innehåller bibelöversättningen Bibel 2000 med Gamla testamentet, Apokryferna och Nya testamentet. Varje bibelbok börjar med en kort introduktion. Det här är en bibel som du kan ha med dig i väskan.

Best nr 1694 Pris 79:-

Beställ via www.bibelbutiken.se eller ring 018-18 63 39. Du kan även skicka in talongen nedan till Bibelbutiken.

(Talongpriserna gäller till 121231)

Jag beställer följande varor från Bibelbutiken:

☐ Ljudbok NT, 399:- (499:-) (nr 1743)	☐ Julkort (nr 864) Antal: _____	☐ Kuvert, antal: _____
☐ Var dag med Jesus, 99:- (139:-) (nr 1611)	☐ Den bibliska berättelsen av Bo Johnson, 179:-	
☐ Ro för själen, 98:- (nr 1346)	☐ Det står skrivet av Gunnel André, 369:- (419:-)	
☐ Spångbergs konstkalender, 98:- (nr 1759)		
☐ Bibelkalender 2013, 98:- (nr 1351)		
☐ Pocketbibeln, 79:- (nr 1694)		
☐ Bibel 2000 affisch, 149:- (199:-) (nr 1687)		
☐ Dagens lösen, 89:- (nr 1352)		
☐ Arabiskt/svenskt NT, 199:- (nr 1729)		

Namn och adress: _____

Sänd talongen till:
Bibelsällskapet
Box 1235
751 42 Uppsala

BIBEL SÄLLSKAPET

En kort beskrivning

Svenska Bibelsällskapets uppdrag är att göra Bibeln känd, tillgänglig och använd i Sverige och i andra länder.

Visionen är att ständigt öppna nya möjligheter till möten mellan människor och Bibeln. Att översätta och sprida Bibeln och hjälpa människor i olika livssituationer och sammanhang att ta del av Bibelns texter ingår därför i målsättningen för arbetet.

Vi är en ekumenisk ideell förening som leds av en styrelse och ett huvudmannaråd. Huvudmannarådet består av representanter från kyrkor och samfund i Sverige, Svenska Akademien, Vitterhetsakademien, regeringen, Svenska Förläggarföreningen, Kristna Förläggarföreningen och Ekumeniska rådet i Finland.

Svenska Bibelsällskapet är en del av en världsvid gemenskap av 146 självständiga, nationella bibelsällskap förenade i United Bible Societies (UBS). Via UBS stöder vi med hjälp av våra givare en rad internationella projekt som kretsar kring bibelöversättning, bibelspridning, mission och humanitära insatser. Vi drivs med hjälp av gåvor och vi har 90-konto. Pg 90 06 26-3 Bg 900-6263

Gåvogramfrågor:

Johanna Widell, tfn: 018-18 63 38
E-post: johanna@bibeln.se
eller
Lotta Ring, tfn: 018-18 63 36
E-post: lotta@bibeln.se

Sänd ett gåvogram till jul!

Via Bibelsällskapets gåvogram kan du skänka en julgåva, uppvakta någon på högtidsdagen eller hedra någons minne. Samtidigt är du med och bidrar till bibelarbetet i Sverige och i världen.

Vi skickar ett vackert gåvogram i A4-format till mottagaren med bild och bibelord, din hälsning och kort information om att en gåva skänkts till Bibelsällskapet. Använd tidningens bifogade beställningsblad, eller använd talongen nedan! Välkommen att kontakta oss för mer information!

Bibelläsning & Bön 2013

Bibelläsningensplanen Bibelläsning & Bön är färdig för beställning. Det lilla häftet uppmuntrar inte bara till regelbunden bibelläsning utan ger även information om bibelprojekt i Sverige och internationellt som inspirerar till givande och förbön.

Beställ via www.bibelbutiken.se eller via talongen nedan. Du kan också ringa 018-18 63 30 eller mejla till butik@bibeln.se. Best nr 1061.

Enstaka exemplar för privat bruk är gratis, annars buntpris: 10-bunt 100 kr, 50-bunt 400 kr.

Planera för Bibelns dag!

Den 20 januari 2013 är det dags att fira Bibelns dag som ryms inom den ekumeniska böneveckan. Sveriges Kristna råd och Bibelsällskapet har tagit fram gudstjänstmaterial med tips till grupper och församlingar. Beställ folder nedan. Den 20 januari går även Svenska kyrkans rikskollekt till Bibelsällskapets arbete. Kollektcirkulär skickas ut till församlingarna i vårt register under december.

Jag önskar information eller material kring:

- ☐ Jag vill bli medlem i Bibelsällskapet för: ☐ 200:- per år, eller ☐ 1 000:-, livslångt medlemskap
- ☐ Jag vill få tidningen Bibel 4 ggr/år
- ☐ Jag beställer folder om Bibeläventyret, antal : _____
- ☐ Jag önskar läsplanen Bibelläsning & Bön
- ☐ Jag önskar beställningsblad för gåvogram Jul/Högtid/Minne
- ☐ Jag vill ge en gåva varje månad via autogiro
- ☐ Jag önskar information kring att skriva testamente
- ☐ Jag vill veta hur min församling kan bli stödförsamling
- ☐ Jag vill få material om Bönveckan och Bibelns dag

Namn och adress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Sänd talongen till:
Bibelsällskapet
Box 1235
751 42 Uppsala

Samtliga foton Dag Kjærsmemo

Ge Bibeln vidare!

*Bibelsällskapet ger bidrag till ett projekt som heter **Biblar till Kinas miljoner** både i år och under 2013. Läs mer om bibeltryckeriet Amity Printing i Nanjing och kinesernas behov av fler biblar.*

Från 1948 och 30 år framåt minskade antalet biblar i Kina, och i slutet av 1970-talet fanns det, i princip, ingen bibel i landet.

– Som de flesta kineser fick jag höra att vi kom till världen av en slump. Hur skulle jag finna mening i det? säger Jessie Liu, som blivit kristen på senare tid.

Jessie Liu fortsätter:

– Jag har funnit mening via Bibeln, genom Guds ord. Det ger ljus till mina ögon och min själ. För mig kommer livets mening från ett gudfruktigt förhållningssätt, det finns mening med att jag finns till. Nu är oron och bekymmerskänslan i mitt hjärta är borta.

För trots statligt motstånd växte kyrkan i Kina i och med att berättartraditionen gjorde att budskapet spreds.

Så småningom bildades den kinesiska organisationen Amity Foundation tack vare stöd från Svenska missionsrådets kinakommitté med ledamöter från alla svenska samfund. Amity Foundation kunde med bidrag från United Bible Societies, som företräder världens samlade bibelsällskap, bilda tryckeriet Amity Printing Company 1988. Man började

trycka biblar i liten skala. Det var en produktion som kom att växa. Fram till slutet av 2011 hade Amity tryckt sammanlagt 57 miljoner biblar för användning Kina och 36 miljoner för andra länder.

Stor kapacitet

Med 19 procent av världens befolkning har Kina alltså byggt upp en av de största tryckpressarna i världen för tryckning av biblar. Denna månad kommer Amity Printing Company i Nanjing att producera sitt hundramiljonte exemplar av Bibeln, med godkännande av den kinesiska regeringen! Ett mirakulöst samarbete har kommit till stånd mellan den kinesiska regeringen och kyrkan, och det har resulterat i att man får trycka 3,8 miljoner kinesiska biblar för den kinesiska marknaden i år.

Enligt Sven Ohm, Baptistsamfundets missionssekreterare 1964–1990, som nyligen varit i Kina och som var med och tog initiativ till tryckeriet redan 1980, har Amity Printing i dag kapacitet att trycka 18 miljoner biblar per år, på 80 språk för över 70 länder. Sverige inkluderat. Man kan trycka med många fines-

ser, men de flesta biblarna har hårda pärmar och sprids till en ringa kostnad på den kinesiska landsbygden där omkring 70 procent av Kinas kristna bor.

Kostnaden för en bibel motsvarar ungefär 30 stycken av en bondes dyrbara ägg. För oss i Sverige blir summan cirka tio kronor. Men för många är det mer än en dagsinkomst.

Men det är inte bara på landsbygden det finns efterfrågan. En ny våg av unga stadsbor vänder sig till Bibeln för att få svar. Man kan uttrycka det som att det finns en bibelhunger i landet.

Redo att leverera

Svenska Bibelsällskapet är med och stödjer Kinas bibelspridning via United Bible Societies. Över 70 distributionscentra-ler är redo att få ut biblar till dem som väntar i städerna och byarna. Det är bara kostnaden för bibelpapper som behöver finansiering. Papperspriserna stiger. För varje tiokrona vi kan ge hjälper vi någon i Kina att få en bibel och dess livsförändrande innehåll. Hur många biblar kan du bidra till?

Gåvor är välkomna på Pg 90 06 26-3 eller via bifogat inbetalningskort. Tack!

Foto Olaf Brandt

Bibelns dag äger rum den 20 januari 2013. Visste du att det finns 1 346 kapitel i Bibeln? Eller att den består av cirka tre miljoner bokstäver? Eller att det tar 336 dagar att läsa hela Bibeln om du läser 4 kapitel om dagen? Vilka bibelsiffror kan du själv?

Kalendarium

17 januari 2013

Utdelning av Bibelpriset till författaren Åsa Larsson. Kulturaften på Uppsala stadsbibliotek kl 18.30. Fri entré, men platsbiljett bokas via bibliotekets reception, tfn 018-727 17 00. Bokade biljet-

ter hämtas ut senast en halvtimme före evenemanget. Varmt välkommen till en spännande och litterär afton!

20 januari 2013

Bibelns dag. Fira i församling, i grupp eller enskilt! Kollekttag till förmån för Bibelsällskapet. Bibeltips hittar du på www.bibelsallskapet.se under fliken "Använda Bibeln". Nyttiga bibelfakta och kuriosa hittar du även på www.bibeln.se

Bibeläventyret

Instruktörskurser i Gamla testamentet:

14–17 januari 2013

Hjälmargården, Vingåker

28–31 januari 2013

Munkviken, Skellefteå

11–14 mars 2013

Åhusgården, Åhus

Instruktörskurs i Nya testamentet:

18–20 mars 2013

Piperska, Lundsbrunn

Korsordsvinnare

Tyvärr har vi inget korsord i detta nummer då vår korsordsmakare blivit sjuk, men vinnarna från förra numret kan vi gratulera: Helmer Ahlbäck i Lund, Birgitta Havrup i Malmö, Ingrid Isaksson i Rognäs, AnnMari Olsson i Tännäs, Inga Lundin i Bollnäs och Birgitta Magnusson i Tranås. De vann CD och bokmärke.

krönikan

Mitt möte med Psaltaren

Jag har alltid gillat Psaltaren. Tidigt uppmanade mig min morfar att jag skulle lära mig några psalmer utantill. De kunde vara bra att kunna. När jag i det kyrkliga ungdomsarbetet lite mer systematiskt började läsa tidegården blev Psaltaren mer levande.

Sedan kom jag till Uppsala och började läsa teologi. På den tiden låg Teologiska institutionen i Dekanhuset, den vackra byggnaden mellan domkyrkan och Trefaldighetskyrkan. Där, i de olika seminariebiblioteken, satt vi ofta och förberedde våra uppgifter, och där hade vi också lektionerna. Från golv till tak var väggarna fyllda av böcker på olika språk. De behandlade det ämne som rummet tillhörde. Varje ämne hade sitt eget bibliotek, det fanns olika rum för till exempel exegetiska, kyrkohistoriska eller praktisk-teologiska bibliotek.

Jag tror att miljön är viktig, antingen man är hemma, studerar eller arbetar. Biblioteksmiljön inbjöd till att man ville veta mera, ta sig an nya uppgifter och bli lite kunnigare i olika avseenden. Och det fina med lektionsrummen var ju att man hade alla de böcker man behövde till hands. Man behövde bara resa sig! Mitt under seminariet kunde professorn göra det, gå till hyllan, ta fram en bok, slå upp och citera. Sådana undervisningsmiljöer finns inte längre kvar.

Tänk vad lärare ändå sätter spår. När jag i kyrkan hör en speciell bibeltext läsas hör jag ofta inombords, mitt i en gammaltestamentlig text, en av mina gamla lärare kommentera just det bibelstället.

Jag påminns om vad Helmer Ringgren (1917–2012) en gång sagt, en lärd och internationellt känd professor som undervisade även oss, som bara hade läst teologi några få terminer. Detta var när Bibelkommissionen börjat lägga fram provöversättningar. Jag läste då en kurs om Psaltaren för Ringgren, och vi fick själva först försöka översätta den hebreiska grundtexten, sedan jämföra med 1917 års översättning och därefter höra honom läsa den provöversättning som just var under arbete. Det kändes spännande för oss studenter att på så sätt få en inblick i det stora arbete som pågick och roligt att till översättaren själv få kommentera hur en ny lydelse lät i våra öron.

Visst är det fantastiskt vilken renässans Psaltaren har fått i vår tid. Den har alltid varit kyrkans bok, ända från fornkyrkan, speciellt i kloster och kommuniteter. Numera har vi en psaltarpsalm för varje söndags högmässa. I dag, när man skall be aftonbön tillsammans vid någon samling, sker det ofta i form av tidegårdens completorium – man läser Psaltaren tillsammans.

Tidegården är en god hjälp för bibelbruket. Nu finns det många svenska utgåvor av sådana bönböcker. Man kan också gratis ladda ner en "tidegårds-app" till sin iPhone eller iPad och på så sätt alltid ha med sig tidegården.

Bönestunderna är fyllda av psaltarpsalmer. De kan vara till stor hjälp när man känner att man behöver låta bibelordet formulera tankarna och om man just då inte minns någon psalm att läsa utantill. Den allra modernaste IT-tekniken kan hjälpa oss att leva med dessa mångtusenåriga texter.

Christina Bexell

Biträdande utvecklings- och planeringschef vid Kyrkostyrelsen, ledamot i Bibelsällskapets huvudmannaråd och suppleant i styrelsen

